

DG Istruzione e cultura

Programma «Cultura»

“Sopra e sotto” la città europea
n. 2008-3939/001-001 CTU MECOAN

(català)

“SOBRE I SOTA” LA CIUTAT EUROPEA

El patrimonio arqueològic i arquitectònic en las zonas urbanas de mediana magnitud i la dificultad de la investigación, las soluciones para el disfrute, la oferta de turismo cultural

El projecte es centra en la recerca de solucions a alguns dels problemes que les ciutats de tamany mig, clarament identificables amb especialitzacions econòmiques i sectorials, té pel coneixement del seu passat històric-urbanístic, la valorització de les zones arqueològiques d'interés afogades per la caòtica trama urbana en la que es troben englobades i, en darrer lloc, la dificultat de resultar un destí cultural atractiu i no solament un punt de pas, d'intercanvi comercial, de "pausa temporal". Les ciutats de Brindisi, Toulouse i Girona, constitueixen un bon repte en aquest sentit perquè, a pesar de tenir un enorme potencial en termes de valor històric i arqueològic, aquest encara no s'ha expressat plenament, ni resulta de fàcil accés ni pel ciutadà ni pel turista que les visita.

En el projecte cada ciutat, no solament representa una nació sinó un territori dins del territori, una cultura a la cultura, un idioma dins de l'idioma. Brindisi representa Salento, Girona es dir Catalunya, i dir Toulouse es dir Midi Pirinée.

La idea és posar sobre la taula les característiques individuals de cada ciutat, des de les geogràfiques, històriques, arqueològiques, trobar el potencial ocult, donar valor als aspectes de la cultura i les tradicions locals poc conegudes i / o ocultes, i comparar-los i difondre'ls a través d'un pla de promoció conjunta del turisme cultural. L'estratègia té quatre característiques principals:

- Organitzar i desenvolupar una tasca científica i tècnica sobre el tema del patrimoni cultural "ocult", en particular el de tipus Arqueològic que exerceix sempre una fascinació especial;
- Disenyar i testar sobre el terreny, la sistematització dels llocs més representatius "sobre i sota" de la ciutat, aquells ja coneguts i aquells en curs d'estudi, a través de recorreguts culturals originals que atraiguin als ciutadans i als turistes que els cautivin i els portin al descobriment d'espais suggestius;
- Crear e implementar un circuit per la promoció del turisme cultural dels tres territoris associats basat en el mutu patrocini a través de diversos canals de publicitat dins dels quals és important la difusió de videos en els quals cada una de les ciutats que participen presenta las altres realitats culturals amb les que col·labora;
- Assegurar i ressaltar les característiques singulars de cada un dels territoris involucrats dins el paisatge o la història fins arribar a les llengües, els dialectes o les tradicions populars.

Els objectius, proposats, discutits i compartits pels co-organitzadors del projecte es portaran a terme seguint un camí que els mateixos autors desitgen experimentar com un mètode eficaç, i millorable en el futur, pel coneixement, valorització i ús intel·ligent del patrimoni cultural de les ciutats de tamany mig, considerades destins turístics de segona categoria, pero amb potencialitats encara ocultes.

La investigació científica centrada en alguns dels jaciments arqueològics es portarà de la ma amb el **diseny de solucions encaminades a la valorització dels monuments històrics** situats en el centre urbà i/o a la perifèria de les ciutats investigades. La identificació d'un sistema de recorreguts i espais visitables i el diseny d'equips de vanguardia per revaloritzar aquests llocs d'interés contribuirán a la construcció de les imatges que permetran promoure en el futur activitats turístico-culturals de més qualitat i més diversificades.

El plan de treball preveu **excavacions, portades a terme per equips d'experts internacionals**, que es realitzaran per sota dels actuals edificis del centre de les ciutats, on alternen els edificis històrics i els moderns, que ja es tenien identificats a través de assajos e informes, com zones d'interés arqueològic. Treure a la llum, encara que solament sigui temporalment en alguns casos, per estudiar i documentar les restes que sorgeixen de la investigació i permetrà iniciar, sobre una base científica, **la reinterpretació global de l'estructura urbana**, en particular de l'època romana, és como si es tractés de la recomposició d'un complicat "trencaclosques".

DG Istruzione e cultura

Programma «Cultura»

“Sopra e sotto” la città europea
n. 2008-3939/001-001 CTU MECOAN

Un altra objectiu clau del projecte és aconseguir apropar el públic als llocs d'interés arqueològic preveient en els indrets que serán objecte d'excavació **la instal·lació de web-cams sobre les excavacions i pantalles de vídeo a la ciutat**. Així es permetrà als ciutadans i turistes veure en directe el que està fent gràcies a aquestes finestres obertes permanentement sobre els treballs i sobre aquests fragments d'història.

Per últim, la promoció cultural i turística de les ciutats en qüestió són aspectes que seran desenvolupats dins d'aquest projecte a través de l'organització de **seminaris** sobre el tema de l'urbanisme de les ciutats antigues, **activitats lúdiques** com un **concurs per vídeo-afecionats - "Les Nostres ciutats europees"**, que té com tema els diferents aspectes de la ciutat, especialment de la ciutat antiga, i la seva relació amb les característiques naturals del seu entorn, tots els treballs rebuts seran seleccionats i projectats en les pantalles disposades en les ciutats i els millors seran recompensats. En el marc d'events organitzats a cada ciutat; visites temàtiques als jaciments arqueològics i als punts característics de la ciutat, la degustació de productes locals que proporcionarà el tema del recorregut.

Cada una de les activitats previstes contribueix a la consecució de l'estratègia que s'ha descrit anteriorment en relació amb la promoció del turisme cultural en ciutats riques en termes de patrimoni cultural, però per darrera respecte al coneixement del seu abast real i la seva posterior explotació, de fet:

- la base per a l'adequada gestió dels espais urbans d'interés històric-arqueològic és el coneixement de la seva ubicació, tamany i qualitat; les campanyes d'investigació en el subsòl de les ciutats participants permetrà obtenir dades valuoses sobre la topografia original del casc antic que es sumaran als relatius a l'arquitectura encara visible, això permetrà dibuixar un primer plànol del futur recorregut turístic;
- l'ampliació de l'oferta cultural de les ciutats ha d'estar garantida per una millora general de l'accessibilitat i la utilització dels llocs d'interés històric, artístic i arquitectònic identificats al llarg dels recorreguts turístics a través del disseny de solucions dirigits a la millora conjunta del patrimoni existent i no puntual com massa sovint, i en el millor dels casos, succeeix;
- la participació de les autoritats locals, associacions culturals i sectorials (per exemple, sector terciari, el comerç, l'artesanía) resulten essencials per millorar i coordinar la promoció cultural i turística de la ciutat (sòl + Cultura + jaciments arqueològics + monuments + gastronomia...) i obtenir, a curt i llarg termini, millores directes i indirectes a l'economía;
- la informació cultural, la divulgació d'iniciatius turístiques i d'events relacionats amb ells ha de passar per les noves modalitats de difusió i publicitat per arribar amb rapidesa als ciutadans i turistes, vídeos que no solament expliquin el projecte, la investigació actual i que mostrin la col·laboració entre els socis, sinó que obrin "finestres" als territoris implicats i mostrin la bellesa, la cultura, i les costums;
- la nova imatge de l'oferta turística-cultural de les ciutats passa pel coneixement dels llocs desconeguts i les tradicions populars, però sobretot a través d'una nova forma de veure les coses; per això el projecte proposa la creació del Premi "Les nostres ciutats europees" – concurs per vídeo-afecionats, dividit en dues seccions, els residents a les ciutats i als turistes de pas; els vídeos guanyadors seran utilitzats per les institucions patrocinadores per anunciar els seus territoris i el dels socis; també s'emetrán en el lloc EUTube, perquè contribueixen a la propagació del projecte i la presentació de les cultures que cooperaren.

EL VALOR AFEGIT DE LA COOPERACIÓ EN EL MARC EUROPEU

Les dificultats relacionades amb la preservació i valorització del patrimoni cultural "submergit", en particular, l'arqueològic, present a les zones urbanes de tamany mig, caracteritzades per activitats econòmiques especialitzades i inserides en contextes territorials amb fortes tradicions populars, són problemàtiques comunes a la gran majoría de las ciutats d'Europa en la que les autoritats locals han de garantir tant la integritat de les estructures noves com de les antigues.

El tema del coneixement de les zones arqueològiques "ocultes", es tracta tot sovint en àmbits limitats a les institucions d'investigació científica, fet que limita la divulgació d'informacions senzilles i l'oportunitat d'apropar-se a aquest patrimoni, pel públic en general.

DG Istruzione e cultura

Programma «Cultura»

“Sopra e sotto” la città europea
n. 2008-3939/001-001 CTU MECOAN

El projecte pretèn, a partir de sòlides i especialitzades fonts d'informació, trobar formes de comunicació i gaudi daquests llocs que facilitin la seva comprensió sense deixar de mantenir el delicat equilibri. Els resultats, mètodes i tècniques desenvolupats podran ser una peça d'un mosaic major compostat pels experiments que ja s'han aplicat o s'estan aplicant en altres països europeus.

És evident, per tant, que els objectius i la natura de la cooperació entre agents culturals que participen en el projecte van més enllà dels plans local, regional o nacional, que experimenta en aquests camps idees i mètodes que, quan s'utilitzen i publiciten adequadament, tracten de desenvolupar una sinèrgia a escala europea.

La comparació i el recolzament mutu són la base del projecte i la base de les activitats proposades.

La comparació vé donada per la riquesa de la diversitat present:

- a les accions participen institucions polítiques i administratives, centres d'investigació, forcers econòmiques i els actors del món de la comunicació i la publicitat;
- las ciutats estudiades son distants entre sí tant geogràficament (Brindisi al costat del mar i en el interior Girona, i Toulouse al llarg d'un riu) i socio-econòmic i històric-cultural;
- cada una de les realitats urbanes implicades comporta un doble valor que és representar al seu estat i al mateix temps dialectes, llengües, costums i tradicions locals encara fortament arraigades en els territoris circumdants (Salento, Catalunya, Midi Pirinée);

Totes aquestes diferències permeten treballar en una àmplia gama de paràmetres i situacions aplicables no solament a altres exemples a escala nacional sinó també a molts altres exemples a nivell europeu, facilitant la transferència dels resultats i / o mètodes definits a altres ciutats i institucions amb les que desenvolupar el projecte.

El recolzament mutu és proporcionat per l'experiència adquirida per cada un dels participants:

- els administradors que participen en els camps polític, tècnic i econòmic poden proporcionar dades importants de les situacions de *facto* a les ciutats sobre el foment del turisme cultural, els resultats de les experiències realitzades en el passat i els plans pel futur; les propostes per aconseguir un compromís de desenvolupament del turisme cultural seran discutides i elaborades durant les reunions amb els operaris econòmics presents en els territoris en qüestió;
- els experts en l'àmbit de la promoció del patrimoni cultural, contribuiran a l'intercanvi de coneixements i el desenvolupament de millores pràctiques per conservar, protegir i disfrutar del patrimoni històric i arqueològic a les zones urbanes, l'experiència de cada un dels socis podrà ser revisada conjuntament i traslladada al projecte tant como mètodes experimentats com aprofitaments experimentals;
- els experts en comunicació, amb l'ajuda dels administradors i investigadors, ajudaran a promoure i / o millorar l'accés al patrimoni cultural, el desenvolupament d'eines útils com la divulgació d'una publicació científica, la projecció de les intervencions a les àrees d'interés arqueològic i vídeos sobre la ciutat, visites guiades del tema, tot garantint una diferenciació de l'oferta que tingui en compte les opinions i necessitats d'un vast i divers públic internacional;

Sembla clar que la cooperació activa i concreta està concebuda com una interacció continua, sobre la base de continues reunions, de treball; intervencions conjuntes aprofitant les campanyes d'excavació i workshops organitzats per les institucions involucrades, l'organització coordinada d'events dirigits al públic, la recíproca esponsorització de cada un dels socis de la difusió de la cultura i les tradicions dels altres territoris que participen al projecte.

A més, el recolzament mutu s'explica també en l'àmbit de les experiències desenvolupades a Europa pels participants, de fet, la ciutat de Girona i Toulouse tenen entre els seus actius altres projectes, no solament culturals, portats a terme gràcies a l'obtenció de subvencions de la UE, això en comparació amb les més escasses oportunitats Enfrontades per l'administració de Brindisi. Tots els co-organitzadors col·laboraran en aquest front per garantir l'òptima realització del projecte, obtenir una major familiarització amb les pràctiques de la realització de projectes a nivell europeu i la difusió dels seus beneficis.

DG Istruzione e cultura

Programma «Cultura»

*“Sopra e sotto” la città europea
n. 2008-3939/001-001 CTU MECOAN*

LES ACTIVITATS CULTURALS PROPOSADES

Els objectius del projecte s'assoliran gràcies a l'intens programa d'activitats a desenvolupar:

1) Campanyes d'investigació i excavació arqueològica en el subòl urbà

El disseny de les intervencions, encaixen perfectament en un moment de recuperació de parts de les ciutats velles de Brundisium, Gerunda i Toulouse; tenen com objectiu investigar una zona del centre històric, contribuint amb noves peces al coneixement de la topografia del casc antic de les ciutats i proporcionar l'estímul per un estudi orgànic dels jaciments arqueològics distribuïts als nuclis urbans originals. Les activitats previstes són les següents:

- a) recollida de documentació de les altres àrees arqueològiques en el centre de Brindisi i informatització dels resultats sobre bases georeferenciades;
- b) estudis i exploració de zones sensibles i poc investigades en el centre històric amb mètodes no destructius;
- c) excavació estratigràfica de la zona individualitzada, precedida per sondeigs exploratoris amb l'objectiu d'avaluar la millor estratègia per la investigació, la seguretat dels llocs i la preparació del jaciment;
- d) dibuix i documentació de les estructures localitzades;
- e) panorama general i comparació de la topografia de l'antiga Brundisium, Gerunda i Toulouse.

2) Diseny i desenvolupament de solucions destinades a l'explotació dels jaciments arqueològics

L'objectiu general del projecte consisteix en crear un sistema de recorreguts de visita, integrant tot el casc antic de la ciutat, revaloritzant els diversos espais arqueològics, la integració i la superposició dels diversos recorreguts amb els elements històric-arquitectònics presents. Aquesta xarxa urbana dels espais arqueològics ha de tenir present les necessitats dels visitants no especialistes i ser fàcilment reconeixible tant en el seu gaudi com en la imatge promocional. Aquest objectiu, expressat en termes de comprensió de la zona arqueològica, es beneficiarà de tecnologies modernes i eficaces, per exemple, el disseny dels panells "sensibles" per permetre posar de relleu (amb o la il·luminació, i / o efectes d'àudio / visual) determinats temes. El desenvolupament de l'activitat haurà de passar pels següents punts:

- a) estudi del sistema integrat de visita a les àrees arqueològiques / monuments: els itineraris hauran de tenir present l'estreta relació entre monuments arquitectònics, museus i indrets arqueològics, i llocs notables;
- b) Pla de sistematització de les zones arqueològiques del centre històric: l'accessibilitat, la seguretat i possibles àrees de servei dels jaciments seran calibrades tenint presents les especificitats de les mateixes;
- c) l'estudi i disseny de panells d'informació "sensible": El disseny pot ser definit per un equip especialitzat.

3) Pla de comunicació multimedia ("Llums sobre...La ciutat d'assota")

La idea és treure a la llum tot un seguit de racons de la ciutat antiga a través de l'emissió en pantalles a l'aire lliure d'imatges de vídeo.

La transmissió inclourà, per exemple, l'execució directa de la tasca dels arqueòlegs en els diferents llocs investigats a Itàlia i a l'estranger, durant tota la duració de l'excavació, i l'emissió de documentals sobre la història, la bellesa natural. Les tradicions de la ciutat i la província i, en darrer lloc, les pantalles poden ser utilitzades per informar de les iniciatives culturals promogudes pel projecte o per les autoritats locals (per exemple: exposicions, visites guiades, etc.)

La recopilació i selecció de material de vídeo oportunament montat al final dels treballs, donarà lloc a un backstage que mostrarà de forma "diferent" les diverses fases del projecte per que pugui ser distribuïda a través dels canals tradicionals o per satèl·lit EUTube.

DG Istruzione e cultura

Programma «Cultura»

“Sopra e sotto” la città europea
n. 2008-3939/001-001 CTU MECOAN

4) Oferta cultural i promoció turística

Posar l'accent a les parts de la ciutat pràcticament desconegudes pel públic és un dels principals objectius del projecte. La revalorització coordinada dels enclaus arqueològics urbans, de fet, ha de ser necessàriament passar per l'oferta, en clau cultural i turística, de tot el "centre històric", col·locant les zones arqueològiques, avui llocs "ocults" o "tancats" en connexió amb els recursos i llocs d'interès ja coneguts.

Les activitats disenyades per aquest propòsit s'articulen en:

- a) seminari centrat en el tema de la urbanística de la ciutat antiga; amb ocasió de les reunions entre els socis s'exposaran els estudis i hipòtesis desenvolupades a cada ciutat, l'estat dels coneixements de l'estructura original de la ciutat, de la investigació realitzada fins ara i les intervencions previstes pel futur. En concret s'analitzaran els temes de les modalitats d'intervenció, la documentació i revalorització dels indrets arqueològics trobats sota la ciutat;
- b) visites temàtiques als indrets arqueològics i als punts característics de la ciutat, després de les quals es programi per exemple, la degustació dels productes locals relacionats amb la temàtica de la visita.
- c) el concurs per video-afecionats sobre el tema de la relació ciutat antiga/moderna i el territori, els millors vídeos es projectaran a les pantalles d'informació indicades als punts estratègics de la ciutat (museus, aeroport, estació, ajuntament).

5) manifestacions i events

El projecte contempla, en consonància amb els objectius del programa "Cultura", de tot un seguit d'activitats per fomentar la divulgació dels objectius fixats, dels materials recollits, les investigacions realitzades i les conclusions obtingudes, dirigides a un públic ampli i heterogeni.

- a) exposició d'apertura i presentació del Programa Cultura, del projecte i del grup de treball, presentació d'activitats; estaran presents els representants dels països co-organitzadors;
- b) *Premi "les nostres ciutats europees"* – el concurs de video-afecionats. L'event s'organitzarà conjuntament amb altres manifestacions artístiques ja programades, es mostraran els vídeos que ja han passat una primera selecció, i conclourà amb els premis pels tres millors, un per cada una de les ciutats;
- c) expressió de tancament i presentació dels resultats del projecte que inclou una conferència, la projecció del vídeo guanyador del Premi "le nostres ciutats europees" i del backstage de les activitats desenvolupades, la presentació de la publicació de les actes del seminari celebrat a Girona i la inauguració de l'exposició dels projectes desenvolupats a Toulouse.